

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/stosunki-miedzynarodowe/101092,Nowy-porzadek-Umowa-o-wspolpracy-pomiedzy-Departamentem-I-Ministerstwa-Spraw-Wew.html>

Kolorowy, metalowy znaczek służący do przypinania do kłapy marynarki w postaci dwóch flag: Stanów Zjednoczonych i Polski (z orłem w koronie). Dokumentacja pt. "Preparing for martial law: Through the eyes of col. Ryszard Kukliński" przekazana przez Centralną Agencję Wywiadowczą (CIA) do zasobu archiwalnego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

ARTYKUŁ

Nowy porządek. Umowa o współpracy pomiędzy Departamentem I Ministerstwa Spraw Wewnętrznych a CIA

OKRES HISTORYCZNY

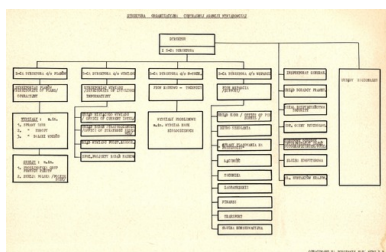
(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: WITOLD BAGIEŃSKI 22.05.2023

Po wyborach w czerwcu 1989 r. i utworzeniu rządu Tadeusza Mazowieckiego

założenia polityki wewnętrznej i zagranicznej kraju uległy zmianie. Po rozluźnieniu więzi ze Związkiem Sowieckim rozpoczęły się kontakty z wywiadem Stanów Zjednoczonych.

Elementem procesu transformacji były głębokie zmiany w organach bezpieczeństwa i wywiadzie, które w ostatecznym rozrachunku doprowadziły do zlikwidowania peerelowskiego MSW i utworzenia Urzędu Ochrony Państwa. Równocześnie doszło w tym okresie do odwrócenia sojuszy. Po rozluźnieniu więzi ze Związkiem Sowieckim rozpoczęły się kontakty z wywiadem Stanów Zjednoczonych.

Schemat struktury CIA opracowany przez pion analityczny wywiadu MSW w latach sześćdziesiątych lub siedemdziesiątych XX w. (z zasobu IPN)

Portugalski łącznik

2 maja 1990 r. doszło do wydarzenia, które jeszcze przed rokiem byłoby nie do pomyślenia. Tego dnia w hotelu „Tivoli Lisboa” w Portugalii miało miejsce pierwsze robocze spotkanie oficerów Departamentu I MSW z delegacją CIA. Doszło do niego z inicjatywy strony amerykańskiej i stało się ono początkiem długoletniej współpracy, która mimo różnych przekształceń wewnątrz polskich służb trwa do dziś.

Po rozluźnieniu więzi ze Związkiem Sowieckim rozpoczęły się kontakty z wywiadem Stanów

Zjednoczonych.

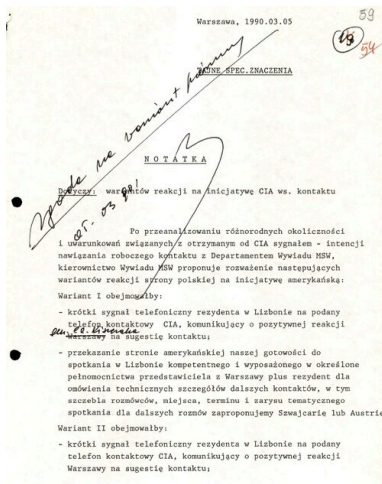
Początkowo obie strony podchodziły do siebie z dużą ostrożnością. Kiedy 1 marca 1990 r. wysoki rangą oficer CIA pojawił się w Ambasadzie RP w Lizbonie, by wy badać możliwości nawiązania kontaktu z Polakami, został potraktowany przez pracującego w niej oficera bardzo nieufnie. Jednak po zameldowaniu o tej niespodziewanej wizycie do Warszawy, otrzymał on polecenie zadzwonienia pod otrzymany od amerykańskiego gościa numer telefonu i przygotowania gruntu pod spotkanie.

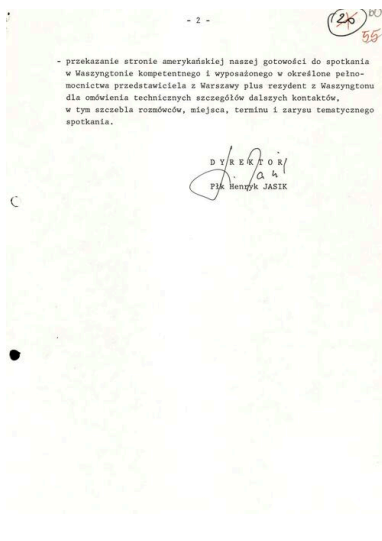
**Ulotka reklamowa hotelu „Tivoli”
w Lizbonie (z zasobu IPN)**

Spotkanie w Magdalence

Ze względu na delikatność sprawy oraz konieczność zachowania jej w ścisłej tajemnicy krąg wtajemniczonych osób był niewielki. Oprócz kilku oficerów z kierownictwa Departamentu I MSW wiedział o niej minister spraw wewnętrznych, który poinformował premiera Mazowieckiego, uzyskując jego aprobatę dla podjęcia rozmów. Przygotowania do spotkania były otoczone w wywiadzie MSW głęboką tajemnicą, a najważniejszą korespondencję i pisma przygotowywano jedynie w pojedynczych egzemplarzach.

Notatka dyrektora Departamentu I MSW płk. Henryka Jasika z propozycjami wariantów spotkań z delegacją CIA (z zasobu IPN)

Notatka dyrektora Departamentu I MSW płk. Henryka Jasika z propozycjami wariantów spotkań z delegacją CIA (z zasobu IPN)

Druga runda rozmów z delegacją CIA miała miejsce w Polsce pomiędzy 28 czerwca a 3 lipca. Główna część dyskusji z Amerykanami odbyła się w willi MSW w Magdalence k. Warszawy i uczestniczyła w niej już większa

liczba osób. Z końcem lipca 1990 r. Departament I, podobnie jak całe wywodzące się z PRL MSW, został rozwiązany. Od 1 sierpnia działał już UOP, w ramach którego powołano Zarząd Wywiadu.

MINISTERSTWO
SPRAW WENĘTRZNYCH
WYWIAD
Warszawa, 1990.05.14
Tajne spec. znaczenia

Otrzymują:
Prezydent
Wojciech JARUZELSKI
Premier
Tadeusz MAKOWIECKI

PILNA NOTATKA

Dot. spotkania z przedstawicielami Centralnej
Agencji Wywiadowczej Stanów Zjednoczonych

Stosownie do decyzji Pana Premiera, w dniu 2 maja 1990 r. odbyło się w Lizbonie spotkanie przedstawicieli Wywiadu MSW RP oraz Centralnej Agencji Wywiadowczej USA.

Strony były reprezentowane przez 3-osobowe delegacje, którym przewodniczyli zastępca dyrektora Departamentu I MSW i zastępca dyrektora Zarządu Operacyjnego CIA.

Przedmiotem rozmów były następujące zagadnienia:

- problematyka zwalczania terroryzmu międzynarodowego;
- możliwość zorganizowania w Warszawie biura (placówki) Foreign Broadcast Information Service (Służby Informacyjnej Przekazów Zagranicznych);
- uzgodnienie systemu roboczych kontaktów obu służb, w tym ustalenie terminu i miejsca kolejnego spotkania.

Obie delegacje omówiły szczegółowo stan zagrożenia działalnością terrorystyczną w skali międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem aspektów polskich i amerykańskich.

Strona amerykańska przekazała posiadane rozpoznanie dot. zagrożenia polskich przedstawicieli w Libanie oraz potencjalnego zagrożenia pasażerów i samolotów "LOT", zwłaszcza korzystających z lotnisk w Frankfurcie n/Menem i Bangkoku.

Strona amerykańska wystąpiła z prośbą o przekazanie kompetentnym władzom polskim propozycji zorganizowania w Warszawie biura FBIS - działającej jawnie komórki CIA.

Pilna notatka ministra spraw wewnętrznych Czesława Kiszcza na temat spotkania delegacji wywiadu MSW i CIA w Lizbonie (z zasobu IPN)

- 2 -

15

Placówka ta działałaby na warunkach komercyjnych, zatrudniając ok. 35 osób (5 obywateli USA i 30 obywateli Polski - specjalistów językowych). Jej działalność ograniczałaby się do nasłuchów i analizy programów radiowych i telewizyjnych oraz prasy i wydawnictw w rejonie Europy Wschodniej i Środkowej. W załączeniu syntetyczna notatka na temat FBIS.

Obie strony wyraziły wolę utrzymywania roboczych kontaktów w celu wymiany informacji i nawiązania współpracy w zakresie zwalczania negatywnych zjawisk o charakterze międzynarodowym (terroryzm, przemyt narkotyków, nielegalny handel bronią). Uzgodniono kolejne spotkanie w Warszawie w czerwcu br.

Strony podkreśliły potrzebę zachowania pełnej poufności kontaktów i zamierzeń dotyczących współpracy i wymiany informacji. Ze strony USA o spotkaniu w Lizbonie oprócz prezydenta Busha i kierownictwa CIA, zostali poinformowani: sekretarz stanu James Baker, doradca prezydenta ds. bezpieczeństwa narodowego Brent Scowcroft oraz ambasador USA w Warszawie John Davies.

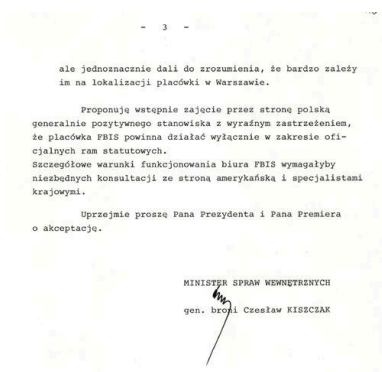
x x x

1. Pierwsze spotkanie przedstawicieli wywiadów polskiego i amerykańskiego wykazało istnienie zjawisk i problemów wymagających współdziałania przy ich rozwiązywaniu. Rozmowy odbywały się w atmosferze konstruktywnej, opartej o chęć otwarcia nowego etapu, który powinien charakteryzować się zrozumieniem, dobrą wolą i unikaniem zdraźnień mogących szkodzić szeroko pojętym stosunkom polsko-amerykańskim.

2. Zgłoszona przez Amerykanów propozycja otwarcia biura FBIS ma charakter nieoficjalnego sondażu. Od wstępnego stanowiska władz polskich uszaleśniają wystąpienie z formalnym wnioskiem kanałem dyplomatycznym.

Przedstawiciele CIA poinformowali, że z podobnym sondażem wystąpili wobec 2 innych krajów Europy Wschodniej.

**Pilna notatka ministra spraw
wewnętrznych Czesława
Kiszczaka na temat spotkania
delegacji wywiadu MSW i CIA w
Lizbonie (z zasobu IPN)**

**Pilna notatka ministra spraw
wewnętrznych Czesława
Kiszczaka na temat spotkania
delegacji wywiadu MSW i CIA w
Lizbonie (z zasobu IPN)**

* * *

Przez wiele lat dokumentacja dotycząca początkowego etapu nawiązywania kontaktów z CIA była niedostępna dla badaczy. W 2017 r. Teczka Sprawy Tematycznej kryptonim „Dialog” została odtajniona w ramach likwidacji tzw. Zbioru Zastrzeżonego.

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ